

Budapest, 1951. január 31.

M e g h i v ó

a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének február 3.-án,
szombaton d.e. 11 órakor az elnökségi tanácssteremben
(Budapest V., Akadémia-u 2., I. em.) tartandó ülésére.

Erdey-Gruz Tibor sk.
főtitkár.

Tárgysorozat:

- 1.) Új akadémiai kutatóintézetek.
- 2.) Kiemelt tudósok, tudospótlékok és tudományos ösztöndíjak ügye.
- 3.) Az Akadémia és a minisztériumok együttműködésének szabályozása a tudományos kutatás terén.
- 4.) Az ötéves tudományos terv előkészítése.
- 5.) A Minisztertanács megbízása az Akadémia részére az állattenyésztés fejlesztésével kapcsolatban.
- 6.) A Kossuth-díj adományozásáról szóló rendelet módosítása.
- 7.) Két alosztály alakítása a IV. Osztály keretében.
- 8.) A geológusok áthelyezése a III. Osztályból a VI. Osztályba.
- 9.) A Vegyész Csoport szervezeti hozzákapcsolása a VI. Osztályhoz.
- 10.) A szakbizottságok felülvizsgálata és újroválasztása.
- 11.) Előkészületek a "tudományok magyarországi története" megírására.
- 12.) Tájékoztató az Acták és Osztályközlemények kiadásáról.
- 13.) Az 1952. évi könyvkiadási terv előkészítése.
- 14.) Külföldi kongresszusokon való részvétel.
- 15.) Aroképes igazolvány akadémikusok részére.
- 16.) Bejelentések.

(A tárgysorozatra vonatkozó rövid tájékoztatást lásd a mellékletben).

T á j ó k o z t a t ó

a Magyar Tudományos Akadémia február hó 3.-án, szombaton dé. 11 órakor tartandó Elnökségi ülésének napirendi pontjaihoz.

1.) Uj akadémiai kutatóintézetek.

A Minisztertanács f.óvi január hó 1.-től kezdődőleg a Történettudományi, Nyelvtudományi, Csillagvizsgáló és a Tihanyi Biológiai Kutatóintézetet a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá helyezte. Az intézetek átvétele megtörtént, munkájuknak az Akadémia tervébe való fokozottabb beillesztése folyamatban van.

2.) Kiemelt tudósok, tudóspótlékok és tudományos ösztöndíjak ügye.

Az Osztályvezetőségek javaslatainak megfelelően megtörtént a kiemelt tudósok új besorolása, továbbá a tudóspótlékok szétosztása. A tudományos ösztöndíjak kiosztása most van folyamatban.

3.) Az Akadémia és a minisztériumok együttműködésének szabályozása a tudományos kutatás terén.

Az eddigi tapasztalatok alapján az Akadémia jelenleg még nem képes az országban folyó tudományos kutatást a maga egészében, részletekben is irányítani és ellenőrizni, ezért szó van arról, hogy országos viszonylatban egyelőre csak a nagyvonalú irányítást tartja meg, a tényleg egy részének részleteiben való kőzbontartást az illetékes minisztériumoknak adja át. Erre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak.

4.) Az ötéves tudományos terv előkészítése.

Népgazdaságunk ötéves tervével párhuzamosan szükséges, a tudományos kutatás ötéves tervének nagy vonalakban való előkészítése. Erre vonatkozó előmunkálatok folyamatban vannak.

5.) A Minisztertanács megbízása az Akadémia részére az állattenyésztés terén.

A Minisztertanácsnak az állattenyésztés fejlesztéséről szóló rendelete, mely 1950. december hó 3.-án jelent meg, az ezzel kapcsolatos tudományos feladatok megoldásával az Akadémiát és a Földművelésügyi Minisztériumot bízta meg. A határozat részletesen megjelöli a megoldandó feladatokat. Ezzel kapcsolatban az Akadémia IV. Osztálya, bizottságaiban és osztályvezetőségi ülésén részletesen megtárgyalta a kapott tudományos feladat végrehajtásának módjait.

Az alosztály tagjai: Mócsy János, Zimmermann Agoston r.tagok,
Kotlán Sándor, Fekete Zoltán lev.tagok.

A biológiai alosztály elnökévé Soó Rezső lev.tagot, titkárává
Rappaios Rajmund lev.tagot választotta.

Az alosztály tagjai: Geleji József, Jávorka Sándor r.tagok,
Abrahám Ambrus Andor, Gyimesi Sándor, Maucha
Rezső lev.tagok.

A két alosztály együttesen alkotja azonban továbbra is a IV.Osztályt,
melynek elnöke Marek József r.tag, titkára Somos András lev.tag.

8.) A geológusok áthelyezése a III.Osztályból a VI.Osztályba.

Vendl Aladár, Vendl Miklós és Vadász Elemér r.tagok az Alapsza-
bály 20 paragrafusára hivatkozván, egybehangzón kérték a III.Osz-
tályból a VI.Osztályba való áthelyezésüket.

9.) A Vegyész Csoport szervezeti hozzákapcsolása a VI.Osztályhoz.

A Vegyész Csoport tagjai részben a III., részben a VI.Osztály-
hoz tartoznak és a Vegyész Csoport eddig adminisztratív is mindkét
osztályhoz tartozott. Az érdekeltek egybehangzón javasolják, hogy
a Vegyész Csoport adminisztratív szempontból a VI.Osztályhoz tar-
tozzék. Tagjai azonban továbbra is az Akadémia III., illetőleg VI.
Osztályának tagjai maradnak.

10.) A szakbizottságok felülvizsgálata és újraszervezése.

Az akadémiai osztályok állandó szakbizottságaikat egy évi idő-
tartamra választják meg. Ezért szükségessé válik a bizottságok újra-
választása, illetőleg a bizottságok összetételének, a notalán meg-
változott feladatoknak megfelelően való átalakítása, és fiatalabb
tudósok fokozottabb mértékben való bevonása. Kivánatos annak a felül-
vizsgálata is, hogy egyes bizottságok nem váltak-e feleslegessé, to-
vábbá nem szükséges-e új bizottságokat felállítani.

11.) Előkészületek a "tudományok magyarországi története" megírására.

Az Akadémia legutóbbi Közgyűlése elhatározta a haladó magyar
hagyományok fokozottabb ápolását és ennek szellemében a tudományok
magyarországi történetének megírását. A Történettudományi Osztály
megkezdte ebben az irányban előkészítő munkálatait. Javasoljuk, hogy
a II.Osztályt bizza meg az Elnökség a munka megszervezésével és az
előkészítéshez szükséges osztályközi bizottság felállításával.

12.) Tájékoztató az Acták és Osztályközlemények kiadásáról.

Az elmúlt évben az Acták és Osztályközlemények, továbbá az
akadémiai Értesítő igen szabálytalanul jelentek meg, aminek részben
szerkesztési, részben kiadástechnikai, illetőleg nyomdatechnikai okai
voltak. Bár a nyomdatechnikai nehézségek még nincsenek teljesen ki-

F e l j e g y z é s

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének

a geológusok tagságának a Műszaki Szakosztályhoz tartozása tárgyában.

A Magyar Tudományos Akadémiának négy geológusa van:

Vendl Aladár
Vendl Miklós
Szédeczky Kardoss Elemér
Vadász Elemér.

Ezek közül Szédeczky Kardoss a Műszaki, a többi három pedig a Matematikai-Fizikai Szakosztály tagja.

Vendl Aladár és Vendl Miklós írásbeli beadvánnyal fordultak az Akadémiához és kérték azt, hogy ők a Műszaki Szakosztálynak lehessenek tagjai. Indokolásukban előadták azt, hogy a geológia, mint tudomány, sokkal közelebb áll a műszaki tudományokhoz, a Műszaki Szakosztály aktiváin sokkal jobban be tudnak kapcsolódni az általános műszaki problémákba és az előadó üléseken is sokkal több visszhangra találnának dolgozataik.

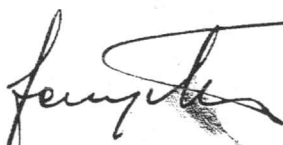
Ezzel szemben Vadász Elemér levélben leszögezte álláspontját, melynek értelmében mindenképpen ragaszkodik ahhoz, hogy a geológia továbbra is a III.osztályon maradjon. Ő főleg arra hivatkozik, hogy a geológia éppen annyira exakt tudomány, mint a matematika és fizika.

Javaslatom tehát az, hogy Vendl Aladár és Vendl Miklós legyenek a VI. osztálynak tagjai és Vadász Elemér maradjon a III.osztály tagja.

Tekintve, hogy ily módon geológusaink legnagyobb része a VI.osztályhoz tartozik, előbb-utóbb Vadász Elemér is kénytelen lesz a VI.osztály munkájában résztvenni.

Felvetődött az a gondolat is, hogy esetleg külön geológus csoportot lehetne alakítani, a vegyészekhez hasonlóan, de a geológusok ezt a gondolatot elvetették, mert összesen négy geológus akadémikusnak nem érdemes külön osztályt, vagy csoportot alkotni.

Budapest, 1950. február 10.

Dr. Fenyő IstvánMagyar Tudományos Akadémia III.
osztályának szaktitkára.